

Posudek diplomové práce Evy Merhautové
Absurdita násilí v moderním hispanoamerickém dramatu

Vedoucí práce: Mgr. Dora Poláková, Ph.D.

Oponent: prof. PhDr. Anna Housková, CSc.

Diplomová práce Evy Merhautové je cenná už volbou tématu z oblasti hispanoamerického dramatu, které se u nás velmi málo studuje. Zvolila pro Hispánskou Ameriku plodný typ absurdního dramatu a k vlastní interpretaci vybrala tři reprezentativní texty – dvou Kubánců a jedné argentinské autorky, kteří jsou všichni mezinárodně známí: *Falešný poplach* Virgilia Piñery, *Noc vrahů* Josého Triany a *Siamská dvojčata* Griseldy Gambaro.

Autorka koncizně dobře shrnuje teoretická a historická východiska, jak k teorii dramatického textu, tak k linii evropského dramatu předjímající absurdní divadlo od Jarryho po Artauda a k strukturálním rysům absurdního dramatu. Přesně vystihuje pojetí dramatického umění u českých teoretiků (Zich, Veltruský), a co je zvláště důležité, toto teoretické zázemí průběžně využívá při rozboru dramatických textů. Stejně tak celou interpretační část práce opírá o zdůraznění tří principů – rozklad děje, rozvrácení postav a (zejména) narušení komunikativní funkce jazyka – a o nietzscheovské pozadí „smrti Boha“. Vlastní interpretace tak získala pevnou koncepci.

S oporou v odborné literatuře spatřuje Eva Merhautová specifický rys hispanoamerického absurdního dramatu v jeho užší vazbě na politickou realitu a v klíčovém významu tématu násilí. Zmiňuje i důraz na humor, který je ale myslím pro tento typu divadla příznačný i u evropských autorů.

Nápaditá interpretace tří divadelních her bere vedle dialogů hojně v potaz i scénické poznámky, tedy neverbální divadelní prvky (vychází ze Zichova postulátu divadelnosti i z jeho idey dramatické řeči jako jednání). Autorka popisuje a komentuje tyto texty se smyslem pro kompozici, styl, pro akci herců a pro scénografii. Všimá si i účinku na čtenáře či potenciálního diváka. Klade důraz na jedinečnost vybraných hispanoamerických děl, která s evropskou vlnou absurdního dramatu souzní společnou problematikou: vyprázdněním smyslu světa bez boha, mechaničností, ztrátou lidské komunikace. Nejde tedy o pouhý vliv, ostatně u Piñery to zvýrazní i fakt, že svou aktovku *Falešný poplach* napsal dříve (1948) než například Ionesco. – Na okraj: bylo by zajímavé zvážit, zda nemohl navázat na podnět Argentince Roberta Arlta, v první části diplomové práce správně zmíněného (Arltova aktovka *Pustý ostrov* z r. 1938 je postavena na podobném obratu od úřední situace k nesmyslnému tanci). U Piñerova tématu svévole a absurdity soudního procesu by se také nabízela spřízněnost s Kafkou, o němž Piñera nedlouho předtím napsal esej (1945).

Téma násilí se vyostřuje, je-li situováno do rodinných vztahů, do tragiky všednosti: šikanování a likvidace bratra ve hře Gambarové, hra dětí na vraždu rodičů u Triany. V závěru Eva Merhautová pronikavě interpretuje i „skrytý děj“ hluboké krize za zdánlivou bezdějovostí absurdních dramát.

Autorka plně zvládá práci s odbornou literaturou, s níž místy i s nadhledem polemizuje. Má zažitou odbornou terminologii, až na sporadické nepřesnosti (např. „dramatický text má dvě různé komunikativní funkce“, s. 27, nebo „narativa“ místo „próza“, s. 32).

Redakční drobnosti: místo názvu La Habana je lépe užívat v češtině běžnou Havanu; kolísá plurál sloves typu přichází/přicházejí; zájmeno jeho/svůj; jež/jenž; občas je ve větě chybná vazba či interpunkce. Jsou to však jednotlivosti v malé míře, celkově má práce kultivovaný jazyk, dobré formulace, svěží styl.

Jedinou závažnější chybou je tvrzení, že žádné z analyzovaných tří děl nebylo přeložené do češtiny: Triaova *Noc vrahů* se v Praze hrála a její překlad vydala Dilia v roce 1970 (přeložila Ivana Valdejchová). Sporné je podle mého názoru rozhodnutí uvádět názvy děl a citáty z nich pouze v originále – pokusit se o překlad a zpřístupnit tak celý výklad v češtině je součástí studia cizí literatury v našem prostředí.

Přes jednotlivé připomínky považuji tuto diplomovou práci za vyzrálou a pro naši hispanistiku i objevnou; četla jsem ji se zájmem.

Práce Evy Merhautové splňuje nároky kladené na diplomovou práci. Doporučuji ji k obhajobě a navrhuji hodnotit ji jako výbornou.

Anna Housková

3. 9. 2017